

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до практичних занять, самостійного вивчення та виконання контрольної
роботи з навчальної дисципліни**

«ОБЛІК ЦІННИХ ПАПЕРІВ»

(для студентів 5 курсу денної та 6 курсу заочної форм навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» зі спеціальності

7.03050901 Облік і аудит)

Методичні вказівки до практичних занять, самостійного вивчення та виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Облік цінних паперів» (для студентів 5 курсу денної та 6 курсу заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» зі спеціальності 7.03050901 Облік і аудит) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад. О. Є. Власова. Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2016. – 48 с.

Укладач О. Є. Власова

Рецензент О. В. Шкурко

Рекомендовано до друку кафедрою ФЕБОіА, протокол № 4 від 07.12.2015 р.

1 ЗАВДАННЯ ТА МЕТА КУРСУ

Завдання курсу «Облік цінних паперів»:

- вивчення теоретичних і методичних обґрунтувань оборту цінних паперів на Україні;
- вивчення теоретичних обґрунтувань організації бухгалтерського обліку цінних паперів;
- ознайомлення з господарськими операціями по обліку цінних паперів на підприємстві.

Мета курсу «Облік цінних паперів» – вивчити облік специфічних товарів, які обертаються на фінансовому ринку, – цінні папери. Останні повинні мати наступні характеристики:

- *стандарт* – напис емітента, сума, доход, інформація про емітента;
- *ринковість* – підтвердження того, що дані цінні папери можуть обертатися на ринку;
- *ліквідність* – свідоцтво того, що цінні папери можуть бути реалізовані без великих втрат;
- *керованість* державою – наявність стандартів, реєстрація емісії.

Предметом вивчення є технологія обліку сегмента фінансового ринку як багатофункціональної системи, фінансових послуг, суб'єктів та функцій фінансового ринку.

2 ПРОГРАМА КУРСУ

Змістовий модуль 1 *Загальна економіко-правова характеристика обігу цінних паперів в Україні.*

Тема 1 Місце цінних паперів в діяльності господарюючих суб'єктів.

- 1.1 Види цінних паперів та їх основні характеристики.
- 1.2 Особливості розміщення і обігу цінних паперів.
- 1.3 Придбання і реалізація прав на цінні папери.
- 1.4 Цінні папери як інвестиційний інструмент та проблеми захисту інвесторів на ринку цінних паперів.

Тема 2 Особливості організації обліку та звітності емітентів цінних паперів.

- 2.1 Основні зміни в організації обліку і складання фінансової звітності публічних акціонерних товариств
- 2.2 Загальні правила переходу на МСФО
- 2.3. Представлення фінансової звітності (IAS 1)
- 2.4 Основні принципи складання звітності по МСФО

Тема 3 Загальні принципи фінансового та податкового обліку акцій господарських товариств.

- 3.1 Природа акцій як різновиду цінних паперів
- 3.2 Загальні принципи бухгалтерського обліку акцій.

3.3. Особливості податкового обліку наявності та руху акцій.

Змістовий модуль 2. *Методика обліку наявності та руху окремих видів цінних паперів.*

Тема 4. Особливості обліку облігацій.

4.1. Загальні принципи обігу облігацій в Україні.

4.2. Особливості бухгалтерського обліку наявності та руху облігацій

4.3. Податковий облік облігацій.

Тема 5 Особливості застосування векселів в господарській діяльності підприємств та їх облік.

5.1 Вексель: його види та властивості. Правові аспекти вексельного обігу в Україні.

5.2 Индосамент векселя.

5.3 Особливості бухгалтерського обліку операцій з векселями.

5.4 Особливості оподаткування операцій з векселями.

Тема 6 Облік іпотечних цінних паперів та інститутів спільного інвестуванні (ICI).

6.1 Загальні правила організації роботи ICI та обліку емітованих цінних паперів

6.2 Сутність та особливості організації обліку іпотечних цінних паперів

Тема 7 Особливості відображення в фінансовій звітності операцій з цінними паперами.

7.1 Баланс як джерело достовірної інформації про акціонерний капітал

7.2 Облік операцій з інструментами власного капіталу та відображення в фінансовій звітності

7.3 Відображення в фінансовій звітності показників прибутковості акцій

7.4 Особливості визнання та їх відображення в бухгалтерському обліку фінансових інструментів.6. Особливості відображення в фінансовій звітності операцій з цінними паперами.

Змістовий модуль 1

ЗАГАЛЬНА ЕКОНОМІКО–ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБІГУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ

ЗАНЯТТЯ 1

ТЕМА 1 Місце цінних паперів в діяльності господарюючих суб'єктів

Питання для обговорення

1. Визначите місце ринку цінних паперів у фінансовому ринку України.
2. Назвіть відмінності між фондовим ринком та ринком цінних паперів, між ринком капіталів і грошовим ринком цінних паперів.
3. Назвіть мету, з якою виходять на ринок цінних паперів різні його учасники: емітенти, інвестори, держава, професійні учасники, або здійснюють інші господарські операції з цінними операціями.
4. Визначте основні законодавчі акти, що регулюють порядок обертання цінних паперів на Україні.
5. Які види цінних паперів можуть обертатися в Україні ?
6. Назвіть основні ознаки цінного паперу.
7. Назвіть основні характеристики цінних паперів як різновиду майна, яким може володіти суб'єкти господарювання.
8. Наведіть основні класифікаційні ознаки групування цінних паперів.
9. Дайте загальну характеристику пайові цінних паперів.
10. У чому особливості випуску та обертання боргових цінних паперів ?
11. Дайте характеристику іпотечних та приватизаційних цінних паперів.
12. У чому відмінності видів основних цінних паперів від похідних ?
13. Дайте поняття емісійного цінного паперу. Про сукупність яких прав йдеться мова в даному визначенні ?
14. Як здійснюється передача іменних паперів ? Пред'явницьких? Ордерних ?
15. Назвіть дві форми випуску емісійних цінних паперів ?
16. Як здійснюється перехід прав власності на цінний папір ?
17. Охарактеризуйте особливості розміщення і обертання цінних паперів.
18. Дайте поняття доходу і прибутковості по цінних паперах, поточного й кінцевого доходу, поточної і кінцевої прибутковості.
19. Дайте характеристику основних способів використання цінних паперів як об'єктів інвестування.
20. Яку мету можуть мати суб'єкти господарювання при вкладанні грошових коштів в пайові цінні папери ?
21. Охарактеризуйте боргові та іпотечні цінні папери як об'єкт інвестування.

ЗАНЯТТЯ 2

Тема 2 Особливості організації обліку та звітності емітентів цінних паперів.

Завдання 2.1

За результатами фінансово-господарської діяльності за 2011 р. Публічне акціонерне товариство «Агроекопостачання» склало фінансову звітність відповідно до МСФЗ, переведену в іноземну валюту (табл. 2 і 3).

Необхідно порівняти вимоги ПБО та МСФЗ щодо складання фінансової звітності та сформулювати основні відмінності між ними. Оформити результати у вигляді таблиці.

Таблиця 2 Публічне акціонерне товариство «Агроекопостачання»
Балансовий звіт на 31 грудня 2011 р. (у тис. грошових одиниць)

Стаття	Примітки	2011 р.	2010 р.
1	2	3	4
Активи			
Необоротні активи			
Основні засоби	7	56005	52243
Незавершене будівництво	8	38878	17307
Нематеріальні активи	9	147	206
Довгострокова дебіторська заборгованість	10	402	331
Фінансові інвестиції		1134	—
Відстрочені податкові активи	11	798	1741
		97364	71828
Оборотні активи			
Запаси	12	4282	2580
Торговельна дебіторська заборгованість	13	29231	25153
Попередні оплати та інші оборотні активи	14	12402	7849
Грошові кошти та їх еквіваленти	15	40401	41042
		86316	76624
Усього активи		183680	148452
Зобов'язання і власний капітал			
Власний капітал			
Статутний фонд		21310	21310
Нерозподілений прибуток та фонди		135723	109719
Усього капітал		157033	131029
Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові зобов'язання з фінансового лізингу	16		3810
			3810

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4
Короткострокові зобов'язання			
Торговельна кредиторська заборгованість	17	6530	644
Поточна частина зобов'язань за фінансовим лізингом	16	3564	3844
Інші короткострокові зобов'язання	18	16553	9125
		26647	13613
Усього зобов'язання		26647	17423
Усього зобов'язання і власний капітал		183680	148452

Таблиця 3 Публічне акціонерне товариство «Агроекопостачання» Звіт про сукупний прибуток за рік, що закінчився 31 грудня 2011 р. (у тисячах грошових одиниць)

Стаття	Примітки	2011 р.	2010 р.
Доходи від реалізації	19	166236	147820
Собівартість реалізації	20	(103122)	(82106)
Валовий прибуток		63114	65714
Інші операційні доходи	21	873	2923
Загальні та адміністративні витрати	22	(4270)	(3996)
Витрати на збут	23	(6473)	(4717)
Інші операційні витрати	24	(11825)	(8912)
Прибуток від операційної діяльності		41419	51012
Фінансові доходи		881	925
Фінансові витрати		(424)	(1258)
Чистий дохід (збиток) за курсовими різницями		(3219)	1850
Прибуток до оподаткування		38657	52529
Податок на прибуток	11	(12610)	(13048)
Чистий прибуток		26047	39481
Інший сукупний дохід		(42)	217
Прибутки (збитки), що виникають від перерахунку фінансової звітності в іншу валюту подання		(42)	217
Разом сукупний прибуток за період		26005	39698

ЗАНЯТТЯ 3 – 5

Тема 3 Загальні принципи фінансового та податкового обліку акцій господарських товариств

Питання для обговорення

1. Дайте визначення сутності акції як різновиду цінних паперів.
2. Який взаємозв'язок вартості акцій із статутним капіталом і активами підприємства ?
3. Перерахуйте форми випуску акцій.
4. Назвіть перелік осіб, які можуть бути утримувачами акцій.
5. Охарактеризуйте властивості акцій.
6. Які права акція надає своєму власникові ?
7. Назвіть способи групування акцій.
8. Які документи підтверджують права власності на звичайні акції ?
9. Охарактеризуйте особливості привілейованих акцій.
10. Які вартісні оцінки акцій використовують для ухвалення інвестиційних рішень в процесі аналізу ринку цінних паперів?
11. Назвіть чинники, що впливають на прибутковість акцій.
12. Назвіть найважливіші відмінності між привілейованими та звичайними акціями, використовуючи наступні критерії: терміни випуску, майнові і немайнові права, порядок і вид отримуваного доходу, джерела виплати дивідендів.
13. Дайте поняття статутного капіталу. Що і кому він гарантується ?
14. Хто ухвалює рішення про виплату дивідендів?
15. Назвіть джерела виплати дивідендів.
16. Виплата дивідендів по звичайних акціях – це право або обов'язок акціонерного товариства ?
17. Назвіть відмінності між номінальною і емісійною вартістю акції, балансовою і ринковою, ринковою і ліквідаційною. У чому відмінності в ліквідаційної вартості звичайної та привілейованою акції ?
18. Які елементи обігу акцій є принциповими для організації бухгалтерського та податкового обліку операцій з акціями ?
19. Охарактеризуйте особливості бухгалтерського обліку акцій у інвестора.
20. Назвіть особливості відображення в бухгалтерському обліку акціонера операцій з придбання акцій.
21. Назвіть особливості визнання об'єктів інвестування як асоційованих або дочірніх підприємств.
22. Охарактеризуйте відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з акціями.
23. Визначить загальну методику податкового обліку операцій з акціями.

Завдання 3.1

а) Інвестиційна компанія ІК “АРТ” придбала з метою перепродажу 30 % голосуючих акцій ВАТ “Горенерго”. Акції ВАТ “Горенерго” вільно котуються на ринку цінних паперів. У даному випадку цю інвестицію ІК “АРТ” слід розглядати як _____.

б) Потім ІК “АРТ” перепродає 30 % голосуючих акцій ВАТ “Горенерго” фінансово-промислового холдингу, який має намір здійснювати контроль над ВАТ “Горенерго”.

При складанні фінансової звітності фінансово-промисловий холдинг повинен класифікувати цю фінансову інвестицію як _____.

Завдання 3.2

Відобразити в обліку наступні господарські операції:

А. Підприємство придбало відокремлений підрозділ іншого підприємства – цех з виробництва певної продукції, розрахувавшись власними акціями.

Б. Підприємство продало власні акції за кошти.

В. Підприємство продало власні акції в обмін на акції підприємства покупця.

Г. Підприємство придбало товари в іншого підприємства, розрахувавшись власними акціями.

Д. Підприємство для заохочення власних працівників випустило опціони на акції.

Е. Підприємство продало власні акції, отримавши оплату від покупця послугами.

Завдання 3.3

Відобразити наведені господарські операції в бухгалтерському обліку.

Господарські операції:

а) Придбана частка (80%) у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю шляхом перерахування грошових коштів в сумі 80 000 грн.

б) Придбана частка (15 %) у статутному капіталі підприємства, яке є пов’язаною стороною, шляхом перерахування коштів з поточного рахунку в сумі 50 000 грн.

в) Придбана частка (10 %) у статутному капіталі підприємства, яке не є пов’язаною стороною, шляхом передачі довгострокового векселя. Теперішня вартість векселю – 32 000 грн.

г) Придбання акцій, які вільно котуються на ринку (менше 5% участі, непов’язана сторона) з метою перепродажу за рахунок короткострокових депозитних сертифікатів

д) Придбання довгострокових інвестицій у торговця цінними паперами шляхом передачі поточних фінансових інвестицій (ринкова вартість переданих інвестицій – 30 000 грн., оцінка на попередню звітну дату – 40 000 грн.).

е) Придбання довгострокових фінансових інвестицій шляхом внеску автомобіля (ринкова вартість автомобіля – 25 000 грн., залишкова вартість – 15 000,0, держмити та інші обов'язкові платежі – 5 000,0).

ж) Придбання довгострокових облігацій за грошові кошти – 100 000,0 (Комісійна винагорода посередника – 10 000,0 грн.)

Завдання 3.4

Підприємство для використання у власній господарській діяльності придбало товари, вартість яких за договором та накладною – 12000 грн., у тому числі ПДВ – 2000 грн. Ця вартість є звичайною ринковою (справедливою). В оплату за придбані товари підприємство передало акції.

Товари оприбутковуються в обліку за вартістю 10000 грн., крім того, відображається податковий кредит з ПДВ у сумі 2000 грн.

Відобразити наведені господарські операції в бухгалтерському обліку.

Завдання 3.5

Підприємство для використання у власній господарській діяльності отримало від іншого підприємства (платника ПДВ) консультаційні послуги, оцінити які проблематично, тому згідно з договором оцінка здійснюється за справедливою вартістю акцій, що будуть передані в оплату за послуги. На дату отримання послуг справедлива вартість акцій становить 12000 грн.

Послуги відносяться на витрати вартістю 10000 грн., крім того, відображається податковий кредит з ПДВ у сумі 2000 грн.

Відобразити наведені господарські операції в бухгалтерському обліку.

Завдання 3.6

Керівнику підприємства як заохочення надано акції, справедлива вартість яких на дату укладання договору становить 5000 грн.

У момент передачі акцій визнаються витрати на оплату праці керівника в розмірі 5000 грн.

Відобразити наведені господарські операції в бухгалтерському обліку.

Завдання 3.7

Підприємство як передоплату за консультаційні послуги, призначені для використання в господарській діяльності, передало іншому підприємству акції справедливою вартістю на дату укладання договору 12000 грн. Згодом підприємство отримало послуги за актом приймання–передачі на зазначену суму, в тому числі ПДВ – 2000 грн.

Відобразити наведені господарські операції в бухгалтерському обліку.

Завдання 3.8

Підприємство (платник ПДВ) для використання у власній господарській діяльності придбало товари у платника ПДВ, вартість яких визначається на основі справедливої вартості акцій підприємства. Така вартість становить на дату:

отримання товарів – 12000 грн. (10000 + 2000 (ПДВ));

балансу – 13200 грн. (11000 + 2200 (ПДВ));

оплати – 10800 грн. (9000 + 1800 (ПДВ)).

Відображення зазначених операцій у бухгалтерському обліку

Завдання 3.9

За договором купівлі–продажу підприємство для використання у власній господарській діяльності придбало товари справедливою вартістю 24000 грн., у тому числі ПДВ – 4000 грн. Згідно з договором постачальник товарів має право вимагати оплату за товари акціями підприємства чи коштами, сума яких визначається на основі ціни акцій. Причому якщо постачальник отримуватиме оплату коштами, розмір оплати зменшується на 10 % справедливої вартості акцій на дату оплати. У такому разі на дату отримання товарів справедлива вартість зобов'язання становить 21600 грн. (24000 – 10 %), у тому числі ПДВ – 3600 грн.

На дату погашення справедлива вартість акцій становить 27000 грн. Отже, справедлива вартість зобов'язання на цю дату становить 24300 грн. (27000 – 10 %), у тому числі ПДВ – 4050 грн.

Варіант 1. Зобов'язання погашається акціями.

Варіант 2. Зобов'язання погашається коштами

Відображення зазначених операцій у бухгалтерському обліку.

Завдання 3.10

Частка ВАТ «Завод» в статутному капіталі ВАТ «Дочка» складає 80 % (240 000 грн.). Інвестор (платник ПДВ і податку на прибуток на загальних підставах) вносить основні засоби (устаткування) на 120 000 грн., в т.ч. ПДВ у вересні 2014 року.

Первинна вартість устаткування на 01.09.2014 р. – 120 000 грн., сума зносу – 70 000 грн., залишкова вартість 50 000 грн.

Об'єкт амортизується прямолінійним методом, щомісячна сума амортизації – 1000 грн.

Емітент на момент отримання основних коштів не є платником ПДВ.

Відобразити в бухгалтерському та податковому обліку ВАТ «Завод» та ВАТ «Дочка» господарської операції з передачі (отримання) устаткування.

Завдання 3.11

Частка ЧП «Інвестор» в статутному капіталі ПАТ «Початок» складає 20 % (20 000 грн.). Інвестор (платник ПДВ і податку на прибуток по ставці 25 %) вносить:

– матеріали на 10 000 грн. (первісна вартість 8000 грн.) до держреєстрації випуску акцій ПАТ;

– товари на 10 000 грн. (первісна вартість – 7 000 грн.) після отримання ПАТ «Початок» Свідоцтва платника ПДВ.

При отриманні товарів емітент додатково поніс транспортно-заготовчі витрати на суму 2000 грн. (крім того, ПДВ – 400 грн.).

Відобразити в бухгалтерському та податковому обліку ЧП «Інвестор» та ПАТ «Початок» господарської операції з передачі (отримання) внеску до статутного капіталу.

Завдання 3.12

Справедлива вартість будівлі становить 108 000 грн. і вона вища за балансову вартість за даними бухгалтерського обліку.

Первісна вартість – 250 000 грн.

Накопичена амортизація в бухгалтерському обліку, включаючи місяць вибуття будівлі – 175 000 грн.

Відобразити в бухгалтерському та податковому обліку інвестора господарську операцію з передачі будівлі як внесок до статутного капіталу за умов:

1) Балансова вартість будівлі в податковому обліку:

а) 105 000 грн.

б) 70 000 грн.

2) Інвестор є платником податку на прибуток за ставкою 21 % та платником ПДВ.

Завдання 3.13

Справедлива вартість будівлі становить 108 000 грн. і вища за балансову вартість за даними бухгалтерського обліку.

Первісна вартість будівлі – 250 000 грн.

Накопичена амортизація в бухгалтерському обліку, включаючи місяць вибуття будівлі – 175 000 грн.

Відобразити в бухгалтерському та податковому обліку інвестора господарську операцію з передачі будівлі як внесок до статутного капіталу за умов:

1) Балансова вартість будівлі в податковому обліку:

а) 110 000 грн.

б) 70 000 грн.

2) Інвестор є платником податку на прибуток за ставкою 21 % та неплатником ПДВ.

Завдання 3.14

Розмір частки інвестора у статутному капіталі емітента – 108 000 грн. Справедлива вартість будівлі, що вноситься інвестором до статутного капіталу, складає 108 000 грн., у т. ч. ПДВ.

Додатково інвестором були сплачені податки та збори, пов'язані з передачею права власності у розмірі 5000 грн. без ПДВ.

Відобразити в бухгалтерському та податковому обліку інвестора господарську операцію з передачі будівлі як внесок до статутного капіталу за умови, що емітент корпоративних прав (ПАТ) є неплатником ПДВ, а інвестор – платник ПДВ.

Завдання 3.15

Розмір частки інвестора у статутному капіталі емітента – 108 000 грн. Справедлива вартість будівлі, що вноситься інвестором до статутного капіталу, складає 108 000 грн., у т. ч. ПДВ.

Додатково інвестором були сплачені податки та збори, пов'язані з передачею права власності у розмірі 5000 грн. без ПДВ.

Відобразити в бухгалтерському та податковому обліку інвестора господарську операцію з передачі будівлі як внесок до статутного капіталу за умови, що емітент корпоративних прав (ПАТ) та інвестор є платниками ПДВ.

Завдання 3.16

20.02.2012 р. придбано за грошові кошти звичайні акції підприємства «Альфа» – 200 шт. по 2,00 грн кожна на суму 400 грн та звичайні акції підприємства «Бета» – 2000 шт. х 2,50 грн на суму 5000 грн. Послуги брокера – 100 грн.

30.04.2012 р. вартість акцій підприємства «Бета» зменшилась на 0,50 грн.

02.05.2012 р. реалізовано акції підприємства «Альфа» за 2,20 грн та акції підприємства «Бета» за 2,10 грн.

Відобразити в бухгалтерському обліку факт придбання акцій та подальшу зміну їх вартості та дату балансу.

Завдання 3.17

ВАТ «Акція» доручає торговцю цінними паперами викупити через фондову біржу 30 тис. акцій, їх номінальна вартість — 1,5 грн./шт., ціна викупу — 1,0 грн./шт. Потім той самий торговець повинен продати акції за ціною 1,8 грн./шт. Сума комісійної винагороди — 1400 грн.

Відобразити в бухгалтерському обліку.

Завдання 3.18

Підприємство А на первинному ринку цінних паперів придбало акції підприємства Б в обмін на власні корпоративні права. Номінальна вартість акцій, отриманих підприємством А в обмін на емітовані корпоративні права склала 200000 грн. Справедлива вартість (діюча на фондовій біржі) 120000 грн. Номінальна вартість корпоративних прав, емітованих підприємством А, відповідно до установчих документів (У.К.) дорівнює 600000 грн., частка підприємства Б у статутному капіталі підприємства А дорівнює 120000 грн.

Написати бухгалтерські проводки по даній ситуації.

Завдання 3.19

Підприємство А при розміщенні своїх акцій у торговця цінними паперами придбало акції підприємства Б. Номінальна вартість акцій підприємства А – 18000 грн. Справедлива вартість – 15000 грн., номінальна вартість акцій підприємства Б – 17000 грн. справедлива вартість – 15000 грн.

Відповідно до установчих документів розмір Статутного капіталу підприємства А дорівнює 900 000 грн.

Відобразити в бухгалтерському обліку.

Завдання 3.20

Передбачається, що статутний фонд ВАТ «УУУ» дорівнюватиме 800 тис. грн. і поділений на 200 тис. шт. акцій номінальною вартістю 4 грн. кожна. Від засновників (після підписання установчих документів) і акціонерів (після оголошення про відкриту передплату на акції) надійшли такі внески:

а) за 130 тис. шт. акцій (за номінальною вартістю) – гроші на суму 520 тис. грн. (із них — 50 тис. грн. готівкою, 470 тис. грн. – у безготівковій формі);

б) за 20 тис. шт. акцій (за ціною 4,5 грн. за шт.) —у безготівковій формі на суму 90 тис. грн.;

в) за 30 тис. шт. акцій було передано основні засоби вартістю 120 тис. грн.;

г) за 7 тис. шт. акцій оплатили нематеріальними активами на суму 28 тис. грн.;

д) за 3 тис. шт. акцій — іншими корпоративними правами вартістю 12 тис. грн.;

є) за 10 тис. шт. акцій — товарами на суму 40 тис. грн.

Відобразити в бухгалтерському і податковому обліку операції по внесенню до статутного фонду ВАТ «УУУ».

Завдання 3.21

У 4-му кварталі 2015 р. акціонерним товариством – емітентом (платник податку на прибуток) було викуплено 2000 акцій власної емісії у першого їх власника: 1 акція – за 5000,00 грн. (без ПДВ).

Частина викуплених акцій (1500 шт) за рішенням Зборів акціонерів були анульовані (зменшений розмір статутного фонду методом зменшення кількості акцій), а 500 акцій продано в 4-му кварталі 2015 р. за ціною:

варіант (А) – 7250,00 грн.;

варіант (Б) – 2250,00 грн.

Негативний фінансовий результат за цінними паперами у емітента акцій на початок звітного періоду відсутній.

У 4-му кварталі 2015 р., окрім витрат на придбання власних акцій, емітентом понесені також й інші витрати: заробітна плата працівників – 5000,00 грн., нарахування на зарплату – 2000,00 грн., амортизація будівлі офісу і комп'ютерної техніки – 3000,00 грн., канцтовари (кулькові ручки, олівці, офісна бумага і ін.) – 500,00 грн.

Необхідно:

А) відобразити в бухгалтерському обліку ПАТ господарські операції з акціями;

Б) визначити фінансовий результат за операціями з цінними паперами, що повинен бути відображений в податковому обліку;

В) визначити податок на прибуток підприємств за 4 квартал 2015 року.

Завдання 3.22

В 4-му кварталі 2015 року акціонерним товариством – емітентом (платником податку на прибуток, далі — емітент) було викуплено 2000 акцій за 5000,00 грн. (без ПДВ) власної емісії у першого їхнього власника (номінальна вартість викуплених акцій — 5000,00 грн.). У цьому ж кварталі викуплені акції емітент перепродав юридичній особі за грошові кошти за безготівковим розрахунком за ціною:

варіант (1) — 2,50 грн./акц.;

варіант (2) — 2,00 грн./акц. (при цьому кредитове сальдо субрахунку 421 на дату здійснення перепродажу становить 1000,00 грн.);

варіант (3) — 3,00 грн./акц.

Відобразити ці господарські операції в бухгалтерському обліку.

Завдання 3.23

В 4-му кварталі 2015 року акціонерним товариством – емітентом (платником податку на прибуток, далі — емітент) були викуплені акції власної емісії в першого їхнього власника, а саме: 2000 акцій за 5000,00 грн. (без ПДВ). Номінальна вартість викуплених акцій, які в результаті були анульовані, становить:

варіант (1) — 1,50 грн./акц.;

варіант (2) — 4,00 грн./акц.

Відобразити ці господарські операції в бухгалтерському обліку.

Завдання 3.24

Станом на початок 4-го кварталу 2012 року емісійний дохід (кредитове сальдо субрахунку 421) акціонерного товариства – емітента (платника податку на прибуток, далі — емітент) становить 1000,00 грн.

В 4-му кварталі 2012 року емітентом було викуплено акції власної емісії в першого їхнього власника, а саме: 2000 акцій за 5000,00 грн. (без ПДВ).

Номінальна вартість викуплених акцій, які в результаті були анульовані, становить 1,00 грн. за акцію.

Відобразити ці господарські операції в бухгалтерському обліку.

Завдання 3.25

Підприємство оголосило про розподіл прибутку на користь власників.

Акціонеру А належить 12000 грн. як дивіденди.

Керівництво підприємства і власник А приходять до угоди про те, що виплата дивіденду буде здійснена шляхом передачі власникові запасів підприємства.

Балансова вартість цих запасів в обліку підприємства складає 8500 грн.

Як відобразити передачу запасів власникові А в обліку підприємства?

Завдання 3.26

Підприємство отримало від акціонера безпроцентну позику в сумі 2000 тис. грн. на термін 2 року.

Ставка дисконтування визначена в 10 %.

Необхідно:

- 1) визначити справжню вартість отриманої позики.
- 2) відобразити операцію отримання такої позики в обліку.

Завдання 3.27

Три засновники (ТОВ і дві фізичні особи І. Іванов і П. Петров) вирішили створити ТОВ «Трію» із статутним капіталом у розмірі 300 000 грн., в якому долі всіх учасників рівні і, відповідно, складають по 33,33 % або по 100 000 грн. в грошовому виразі.

Згідно вимогам законодавства до державної реєстрації всі засновники внесли по 50 % своїх внесків грошовими коштами.

Відобразити ці господарські операції в бухгалтерському обліку.

Завдання 3.28

У лютому 2015 року ухвалено рішення виплатити дивіденди своєму засновникові (фізлицу) за підсумками 2011 р. Тоді ж були виплачені дивіденди в сумі 10 000 грн.

Необхідно:

А) відобразити в бухгалтерському та податковому обліку цю господарську операцію;

Б) визначити розмір податку з доходів фізичних осіб.

Завдання 3.29

У II кварталі 2015 р. на користь материнського підприємства «Альфа» були нараховані і перераховані його дочернім підприємством – резидентом дивіденди в сумі 10 000 грн.

У материнського підприємства «Альфа» облік фінансових інвестицій в дочірнє підприємство ведеться за методом участі в капіталі. Відособлених підрозділів у підприємства «Альфа» немає.

Підприємство «Альфа» у свою чергу нарахувало в II кварталі 2015 р. на користь власників дивіденди в сумі 40 000 грн., з них:

- 15 000 грн. – на користь юридичних осіб.
- 25 000 грн. – на користь фізичних осіб.

Відобразити операції, пов'язані з отриманням і виплатою дивідендів в II кварталі 2015 року в бухгалтерському і податковому обліку.

Завдання 3.30

У квітні 2011 р. на загальних зборах акціонерів ПАТ «Буг» ухвалено рішення направити на виплату дивідендів 1 000 000 грн. з чистого прибутку, заробленого у 2014 р., при цьому розподілити їх пропорційно до частки кожного з учасників таким чином:

- 1) учаснику ТОВ «Сигма», частка якого у статутному капіталі 70 %, виплатити 700 000 грн.
- 2) учаснику Савчуку А. А., частка якого у статутному капіталі 30 %, виплатити 300 000 грн.

Дивіденди виплачені повністю у квітні 2015 р.

Відобразити операції, пов'язані з виплатою дивідендів в II кварталі 2015 року в бухгалтерському і податковому обліку.

Завдання 3.31

Учасниками ТОВ є юридичні особи (60 % і 40 %).

Загальними зборами учасників товариства ухвалено рішення про виплату дивідендів в сумі 50 000 грн. Дивіденди виплачуються:

- 1) 25 000 грн. у вигляді частин, емітованих підприємством, при цьому співвідношення частин власників в статутному фонді ТОВ не змінюється;
- 2) 25 000 грн. грошовими коштами з розрахункового рахунку.

Відобразити в бухгалтерському та податковому обліку цю господарську операцію.

Завдання 3.32

Засновники ТОВ – фізичні особи. На загальних зборах учасників товариства ухвалено рішення про виплату дивідендів в сумі 40 000 грн. Дивіденди фізичним особам виплачуються грошовими коштами з каси підприємства.

Відобразити в бухгалтерському та податковому обліку цю господарську операцію.

Завдання 3.25

ЗАТ «Гама» має розмір статутного фонду 1 000 000 грн. Емісійна вартість розташовуваних акцій 1 050 000 грн. Відомість аналітичного обліку може мати такий вигляд (таблиця).

Інвестори	Частка у СФ		Емісійна вартість
	%	Грн.	Грн.
ТзОВ «Альфа»:	30	300 000	315 000
ВАТ «Бета»:	40	400 000	420 000
Іваненко Г.П.	20	200 000	210 000
Слуцький Б.С.	10	100 000	105 000
Всього	100	1 000 000	1 050 000

За наслідками звітного року було прийнято рішення про сплату дивідендів у розмірі 100 000,0 грн.

Необхідно:

- відобразити в обліку процес формування власного капіталу підприємства;
- відобразити в обліку процес нарахування та розподілу дивідендів;
- визначити розмір податків, що будуть сплачені емітентом та інвесторами наслідок виплати (отримання) дивідендів.

ЗАНЯТТЯ 6

Поточний модульний контроль № 1

Змістовий модуль 2

МЕТОДИКА ОБЛІКУ НАЯВНОСТІ ТА РУХУ ОКРЕМИХ ВИДІВ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

ЗАНЯТТЯ 7–9

ТЕМА 4 Особливості обліку облігацій

Питання для обговорення

- Дайте визначення облігації. Які майнові права отримує набувальник облігації ?
- Якими законодавчо-нормативними актами регламентується випуск та обертання облігацій ?
- Визначить фундаментальні властивості облігацій як різновиду цінного паперу.
- У яких випадках підприємства вдаються до емісії облігацій ?

5. Сформулюйте основні класифікаційні ознаки групування облігацій.
6. Визначить особливості облігаційної позики виходячи із різних видів класифікації облігацій.
7. Визначить особливості облігаційного займу, які впливають на порядок організації бухгалтерського та податкового обліку.
8. Охарактеризуйте чинники, що роблять вплив на вартість облігацій.
9. Сформулюйте випадки застосування різних видів вартості (ціни) облігацій.
10. Що є доходом по облігації ? Які види доходів можуть отримувати власники облігацій ?
11. Охарактеризуйте особливості бухгалтерського обліку наявності та руху облігацій у інвестора.
12. Дайте визначення сутності ефективної ставки відсотку. Охарактеризуйте методику розрахунку такого показника.
13. На яких рахунках здійснюється відображення в обліку у інвестора наявності та рух облігацій ?
14. Визначить особливості бухгалтерського обліку облігацій у емітента.
15. Сформулюйте методику податкового обліку процесу придбання облігацій.
16. Визначить правила податкового обліку процентів за облігаціями.

Завдання 4.1

01.07.20__ р. акціонерне товариство «Альфа» придбало 100 шт. 8% —х облігацій номіналом 100,0 грн кожна строком на 5 років.

Відсотки сплачуються 30 червня та 31 грудня щороку в сумі 400 грн. Річний обліковий період закінчується 31 грудня.

А) Інвестиції в облігації придбано за номіналом 100 грн.

Б) Інвестиції в облігації придбано з дисконтом 98,0 грн кожна. Загальна вартість інвестицій – 9 800 грн. Сума дисконту 200 грн.

В) Облігації придбано з премією 104 грн кожна. Загальна вартість інвестицій – 10 400 грн. Сума премій – 400 грн.

Необхідно:

А) відобразити в бухгалтерському обліку операцію з придбання облігацій;

Б) Визначити балансову вартість облігацій на дату балансу.

Завдання 4.2

Компанія для залучення позикового капіталу випустила облігації номіналом 100 грн у кількості 1000 штук з терміном погашення три роки. Процентна ставка за облігаціями становить 10 % річних (вона ж і є ефективною). Облігації продано за ціною 95 грн за штуку.

Необхідно:

А) відобразити в бухгалтерському обліку операцію з придбання облігацій;

Б) Визначити балансову вартість облігацій на дату балансу.

Завдання 4.3

Компанія для залучення позикового капіталу випустила облігації номіналом 100 грн у кількості 1000 штук із терміном погашення три роки. Процентна ставка за облігаціями становить 10% річних (вона ж і є ефективною). Облігації продано за ціною 105 грн за штуку.

Необхідно:

- А) відобразити в бухгалтерському обліку операцію з емісії облігацій;
- Б) Визначити балансову вартість облігацій на дату балансу.

Завдання 4.4

Підприємство в червні 2012 року розмістило (продало) за номінальною вартістю облігації на суму 1,3 млн. грн.

Витрати, пов'язані з випуском і розміщенням облігацій (державний збір, комісійні андеррайтеру і т.д.), склали 30 000 грн. Відповідно до умов випуску, відсотки нараховують і виплачують наприкінці кожного кварталу з розрахунку 6 % від номінальної вартості. Термін погашення — 15 січня 2015 року.

Необхідно:

- А) відобразити в бухгалтерському обліку операцію з емісії облігацій;
- Б) Визначити балансову вартість облігацій на дату балансу.

Завдання 4.5

Підприємство-емітент у січні минулого року випустило процентні облігації загальною номінальною вартістю 15 000 000 грн. і терміном обертання 2 роки. Відповідно до умов випуску відсотки нараховують і виплачують наприкінці кожного півріччя, а їхній розмір визначають як 12% від номінальної вартості, переліченої в долари США за офіційним курсом, установленому НБУ на день реєстрації емісії. Витрати, пов'язані з емісією і розміщенням – 30000грн., фактична ціна продажу – 1550000 грн.

У серпні того ж року підприємство – емітент викупило в інвесторів частину випущених облігацій номінальною вартістю 300000грн. за фактичною собівартістю 315000грн. Однак у 1-му кварталі наступного року половина раніше викуплених облігацій була продана (доход склав 158000грн.), а друга половина залишилася в емітента аж до погашення.

Необхідно:

- А) відобразити в бухгалтерському обліку операцію з емісії облігацій;
- Б) Визначити балансову вартість облігацій на дату балансу.

Завдання 4.6

20 березня поточного року підприємство придбало на вторинному ринку цінних паперів пакет процентних облігацій кількістю 10000 шт. за ціною 0,5 грн. за штуку при номінальній вартості 0,55 грн. Витрати на придбання 100 грн. Облігації будуть погашені емітентом через рік.

За станом на 31 березня ринковий курс облігацій склав 0,7 грн., а за станом на 30 червня – 0,6 грн. Облігації були продані інвестором у липні поточного року за ціною 0,59 грн. за штуку. Відсотки виплачує емітент щокварталу в розмірі 5% від номінальної вартості.

Необхідно:

- А) відобразити в бухгалтерському обліку операцію з придбання облігацій;
- Б) Визначити балансову вартість облігацій на дату балансу.

Завдання 4.7

10.12 поточного року інвестор у емітента, які не є стосовно нього пов'язаною стороною, придбаває:

– короткострокові процентні, дисконтні і цільові облігації, терміном погашення через 9 місяців у кількості 100 шт. та номінальною вартістю – 60 000,0 грн./ шт., ;

– довгострокові процентні облігації у кількості – 1000 шт., термін погашення яких через 10 років і один місяць. Номінальна вартість облігацій 100 000,0 грн./ шт.

Згідно з умовами договору купівлі-продажу інвестору представлена знижка на покупку у розмірі 10 % від вартості цінних паперів, що він набуває.

Процентна ставка за облігаціями становить 10 % річних (вона ж і є ефективною).

Необхідно:

а) відобразити в податковому та бухгалтерському обліку процес придбання інвестором на первинному ринку цінних паперів;

б) визначити балансову вартість придбаних облігацій з метою їх відображення у балансі за наслідками поточного року;

в) відобразити в обліку процес отримання доходів по облігаціях та їх погашення.

ЗАНЯТТЯ 10–12

ТЕМА 5 Особливості застосування векселів в господарській діяльності підприємств та їх облік

Питання для обговорення

1. Дайте визначення сутності поняття «вексель».
2. Сформулюйте перелік основних законодавчих актів, що регулюють обіг векселів в Україні.
3. Охарактеризуйте вексель як різновид цінних паперів. У чому його особливості ?
4. Назвіть основні ознаки векселя.
5. Дайте характеристику видів векселів.
6. Чим простій вексель відрізняється від переказного?

7. Хто є суб'єктами вексельного обігу ?
8. Як відбувається обіг векселів?
9. Назвіть та дайте характеристику суб'єктів вексельного обігу.
10. Назвіть перелік обов'язкових реквізитів векселів. Чим порядок заповнення простих векселів відрізняється від правил визначених для переказних векселів ?
11. Визначить сутність поняття «індосамент векселі».
12. Охарактеризуйте суб'єктів процесу індосаменту векселів.
13. Визначить основні вимоги до індосаменту.
14. Сформулюйте загальну методику бухгалтерського обліку видачі векселів емітентом.
15. Сформулюйте порядок відображення в бухгалтерському обліку придбання векселів.
16. Визначить правила бухгалтерського обліку індосаменту векселів.
17. У чому полягають особливості відображення в обліку процесу викупу векселів ?
18. Яким чином проводиться податковий облік операцій з векселями?

Завдання 5.1

Вартість проданого товару — 12 000,00 грн, в т.ч. ПДВ. В оплату за товар видано простий вексель.

Векселедержатель продав вексель номінальною вартістю 12 000,00 грн за 10 000,00 грн його емітенту, який припинив за ним зобов'язання.

Відобразити наведені господарські операції в обліку векседавця та векселедержателя.

Завдання 5.2

Підприємство А одержує від підприємства Б у сплату за товар простий, безпроцентний вексель третьої особи номіналом 12 000,0 грн. при договірній вартості поставки 10 000,0 грн. (в т.ч. ПДВ)

Потім підприємство А розраховується цим векселем за товар, придбаний у підприємства В договірною вартістю 12 000,0 грн. (в т.ч. ПДВ).

Необхідно:

а) відобразити в обліку господарські операції, що відбулися між підприємствами А, Б, В.

б) визначити величину прибутку, що отримали підприємства А та В від вищенаведених операцій.

Завдання 5.3

Підприємство придбало вексель номінальною вартістю 1500 грн. за 1000 грн. Надалі цей вексель передається в розрахунок за товари (шляхом індосаменту) вартістю 1200 грн. (у т.ч. ПДВ – 200 грн.).

Визначити порядок бухгалтерію та податкового обліку процесу придбання та подальших розрахунків векселем.

Завдання 5.4

ТОВ «Велика торба», що здійснює оптову торгівлю, реалізує за договором № 13 від 15.03. ц.р. (далі – Договір № 13) зі свого складу МП «Ампір» товар (будівельні матеріали) на суму 24000,00 грн. (у тому числі ПДВ). Собівартість реалізованих будівельних матеріалів за даними бухгалтерії дорівнює 14 000,00 грн. За умовами договору МП «Ампір» здійснює оплату будівельних матеріалів векселем зі строком його погашення 31.03. ц.р.

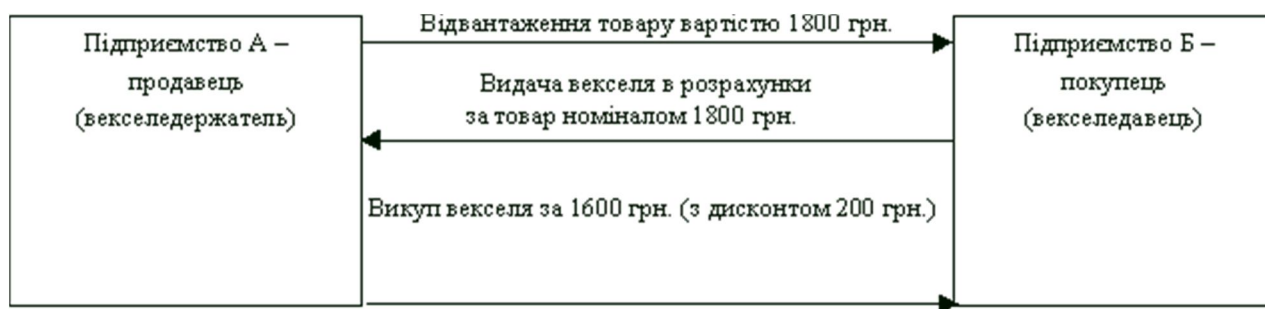
Сума векселя визначена в розмірі 25 200,00 грн., у тому числі 1 200,00 грн. – дисконт.

Припустимо, що підприємства ТОВ «Більша торба» і МП «Ампір» виконали свої зобов'язання за договором № 13 у повному обсязі та у встановлений термін.

Визначити порядок здійснення даної операції, відображення її в бухгалтерському обліку ТОВ «Велика торба» та оформлення при цьому відповідних документів.

Завдання 5.5

Підприємство А (продавець) відвантажило підприємству Б (покупцю) товар вартістю 1800 грн. (у тому числі ПДВ), за який підприємство Б розрахувалося векселем номіналом 1800 грн. Згодом підприємство Б (векседавець) викупує виданий вексель із дисконтом 200 грн., тобто за 1600 грн.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському та податковому обліку.

Завдання 5.6

Було проведено такі операції:

- підприємство А реалізувало підприємству Б товари на суму 1200 грн. (у тому числі ПДВ – 200 грн.);
- підприємство Б реалізувало підприємству В послуги на суму 2400 грн. (у тому числі ПДВ – 400 грн.).

У зв'язку з виникненням заборгованостей підприємством Б було прийнято рішення видати підприємству А переказний вексель на суму 1200 грн. із зазначенням як платника за цим векселем підприємства В.

Відобразити в обліку наведену операцію.

Завдання 5.7

Підприємство А реалізує підприємству Б товари на суму 1200 грн. (у тому числі ПДВ – 200 грн.). У розрахунок за ці товари підприємство Б видає простий вексель з погашенням протягом 6 місяців.

Ситуація А. Договір первісно передбачає вексельну форму розрахунків.

Ситуація Б. грошовий договір купівлі–продажу товарів шляхом додаткової угоди (підписаної після відвантаження товару) трансформується в договір із вексельною формою розрахунків. Після чого, власне, і видається вексель.

Примітка. у продавця товарів облік в обох ситуаціях буде однаковий, оскільки він не залежить від форми договірних відносин.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському та податковому обліку.

Завдання 5.8

Підприємством «Амадеус» було проведено такі операції:

підприємство А реалізувало підприємству Б товари на суму 1200 грн. (у тому числі ПДВ – 200 грн.);

підприємство Б реалізувало підприємству В товари на суму 2400 грн. (у тому числі ПДВ – 400 грн.).

У зв'язку з виникненням заборгованостей підприємством Б було прийнято рішення видати підприємству А переказний вексель на суму 1200 грн. із зазначенням як платника за цим векселем підприємства В.

Обидва договори купівлі–продажу первісно передбачали вексельну форму розрахунків.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 5.9

Підприємство «Альфа» поставило товар підприємству «Бета» на суму 18 000,0 грн., в т.ч. ПДВ – 3 000,0 грн. Підприємство «Бета» за умовами договору розрахувалося шляхом індосаменту простого векселя підприємства «Дельта», отриманого раніше від підприємства «Гамма» за відвантажені телевізори номіналом 18 000,0 грн. з терміном погашення 9 місяців.

У встановлений термін підприємством «Альфа» вексель був пред'явлений до оплати підприємству «Дельта» і погашений за номіналом.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському та податковому обліку.

Завдання 5.10

Підприємство «Б» в розрахунок за отриману від підприємства «А» продукцію вартістю 1200 грн. (у тому числі ПДВ – 200 грн.) видало йому простий вексель номіналом 1200 грн. Після чого підприємство «Б» викуповує виданий вексель за 1000 грн.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському та податковому обліку.

ЗАНЯТТЯ 13

Тема 6 Облік іпотечних цінних паперів та інститутів спільного інвестуванні (ІСІ)

1. Визначить сутність інститутів спільного інвестування (ІСІ).
2. Яким чином можна класифікувати ІСІ ?
3. Чим відрізняються між собою ІСІ відкритого, інтервального та закритого типу ?
4. У чому визначається сутність корпоративних інвестиційних фондів ?
5. Визначить особливості діяльності пайових інвестиційних фондів (ПІФ).
6. Яким чином здійснюється взаємодія між ПІФами та компаніями з управління активами (КУА)?
7. Сформулюйте загальна методика організації діяльності ІСІ.
8. Які види цінних паперів можуть емітувати ІСІ ?
9. Визначить сутність інвестиційних сертифікатів.
10. У чому полягають особливості емісії та обертання інвестиційних сертифікатів ?
11. Які види доходу можуть отримувати інвестори – власники інвестиційних сертифікатів ?
12. Яким чином здійснюється організація бухгалтерського обліку інвестиційних сертифікатів?
13. Які методи оцінки балансової вартості інвестиційних сертифікатів можуть застосовуватися для оцінки таких фінансових інвестицій на дату балансу в бухгалтерському обліку ?
14. Визначить особливості податкового обліку інвестиційних сертифікатів.
15. Які цінні папери відносяться до групи іпотечних ?
16. Дайте характеристику іпотечних облігацій.
17. Сформулюйте особливості емісії та обігу іпотечних облігацій.
18. Хто є емітентами іпотечних облігацій ?
19. Визначить сутність та особливості обігу іпотечних сертифікатів.
20. Яким чином здійснюється організація бухгалтерського обліку іпотечних цінних паперів ?

ЗАНЯТТЯ 14

Тема 7 Особливості відображення в фінансовій звітності операцій з цінними паперами

Завдання 7.1

Підприємство продає товар (базовий актив) за 120000 грн. (ПДВ – 20000 грн.), собівартість товару складає 95000 грн. Продавець розмістив опційний сертифікат на купівлю цього товару вартістю 30000 грн., який покупець придбав:

- 1) з метою придбання базового активу;
- 2) для подальшого перепродажу за 31000 грн.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 7.2

Акціонерна компанія провела додаткову емісію акцій на загальну суму 1000000 грн. Частина акцій номінальною вартістю 500000 грн. була передана акціонерові (фізичній особі) в обмін на будівлю вартістю 500000 грн. (без ПДВ). Інші акції номінальною вартістю 500000 грн. було розміщено (реалізовані за гроші) на фондовому ринку, і від їх розміщення отримані 550000 грн. Отже, отриманий емісійний дохід в сумі 50000 грн.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 7.3

Підприємство в січні 2014 року придбало дисконтні облігації строком на 2 роки номінальною вартістю 100000 грн., дисконт – 10000 грн., витрати на придбання облігацій – 2000 грн. Фіксована ставка відсотка по облігації встановлена у розмірі 20 % річних (5 % в квартал), виплата відсотків відбувається щокварталу.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 7.4

Підприємство придбало для перепродажу облігації, сплативши за них 90000 грн. продавцеві. Інші витрати, пов'язані з придбанням облігацій, склали 2000 грн. В подальшому облігації були продані за 95000 грн.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 7.5

Підприємство в січні 2014 року розмістило дисконтні облігації строком на 2 роки номінальною вартістю 100000 грн., дисконт – 6000 грн., витрати на розміщення облігацій – 2000 грн. Фіксована ставка відсотка по облігації встановлена 20 % річних (5 % в квартал), виплата відсотків відбувається щокварталу.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 7.6

Підприємство придбало 100 шт. ОВГЗ «Військові облігації» на суму 100000 грн. Через 6 місяців воно отримало відсотки по них в сумі 3500 грн. і згодом продало їх за 101500 грн.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 7.7

Підприємство придбало 05.09.2013 р. за 8200 грн. процентну ОВГЗ номінальною вартістю 1000 \$ з терміном звернення 2 роки. Курс НБУ на дату придбання ОВГЗ склав 7,993 грн. за 1 \$. Відсотки нараховуються 2 рази в рік, процентна ставка 9 % річних. Погашення відбувається 2 рази в рік по 1/4. Інші витрати, пов'язані з придбанням ОВГЗ, склали 200 грн.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 7.8

Підприємство видало в розрахунок за придбані товари простий безвідсотковий вексель власної емісії на суму 12000 грн. Вексельна заборгованість відноситься до короткострокової.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 7.9

Підприємство врахувало за реалізований товар простий безвідсотковий вексель на суму 12000 грн. Вексельна заборгованість інтерпретується як короткострокова.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 7.10

Підприємство «А» реалізувало товар підприємству «Б» на суму 12000 грн. (у тому числі ПДВ – 2000 грн.). Для виконання іншого контракту підприємство «А» придбало товар у підприємства «В» на суму 4800 грн. (у тому числі ПДВ – 800 грн.). В якості розрахунку за придбані товари підприємство «А» видало підприємству «В» перевідний безвідсотковий вексель номінальною вартістю 4800 грн. Акцептує вексель підприємство «Б». Вексельна заборгованість інтерпретується як короткострокова.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському обліку.

Завдання 7.11

Підприємство отримало вексель в якості розрахунку за реалізований товар на суму 12000 грн. з наміром його подальшого продажу. У подальшому вексель був проданий за 15000 грн.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському обліку.

ЗАНЯТТЯ 14

Поточний модульний контроль № 2

ВКАЗІВКИ ДО ВИБОРУ ВАРІАНТА КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТАМИ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

За кожним студентом закріплюються два номери контрольних питань та чотири завдання згідно з двома останніми цифрами номера залікової книжки. Перші три цифри означають номери контрольних питань, останні чотири – номер варіантів завдань.

Наприклад, 1, 51, 12, 1, 11, 38, 34, означає: контрольні питання №№ 1, 51, 12, а також варіанти завдань № 1, 11, 38, 34.

Завдання виконуються в зошиті і здають на перевірку на кафедру до початку сесії.

Індивідуальне закріплення контрольних завдань представлено в табл. 1

У випадку виконання завдань з помилками робота повертається студенту на повторне виконання.

**Таблиця. Номери питань і варіанти завдання для виконання
контрольної роботи**

Дві останні цифри залікової книжки	Номера питань та варіанта завдання	Дві останні цифри залікової книжки	Номера питань та варіанта завдання
01 або 51	1, 51, 1, 5, 16, 34	26 або 76	2, 52, 2, 6, 17, 25
02 52	3, 53, 5, 8, 18, 31	27 77	4, 54, 9, 11, 20, 29
03 53	5, 55, 8, 14, 22, 33	28 78	6, 56, 11, 15, 16, 24
04 54	7, 57, 2, 5, 19, 28	29 79	8, 58, 3, 7, 21, 30
05 55	9, 59, 4, 13, 23, 32	30 80	10, 60, 7, 14, 17, 34
06 56	11, 61, 6, 16, 33, 29	31 81	12, 62, 31, 1, 16, 33
07 57	13, 63, 7, 32, 22, 30	32 82	14, 64, 32, 16, 23, 31
08 58	15, 65, 8, 31, 27, 29	33 83	16, 66, 33, 7, 24, 28
09 59	17, 67, 9, 30, 29, 27	34 84	18, 68, 6, 17, 25, 32
10 60	19, 69, 10, 29, 24, 30	35 85	20, 70, 5, 27, 15, 32
11 61	21, 71, 11, 28, 20, 15	36 86	22, 72, 34, 6, 28, 12
12 62	23, 73, 12, 27, 23, 32	37 87	24, 74, 33, 13, 29, 34
13 63	25, 1, 13, 26, 31, 25	38 88	26, 10, 32, 14, 20, 26
14 64	27, 11, 5, 14, 25, 28	39 89	28, 21, 31, 9, 33, 21
15 65	29, 25, 2, 15, 24, 29	40 90	30, 31, 30, 15, 24, 4
16 66	31, 11, 3, 13, 23, 33	41 91	32, 12, 29, 10, 32, 11
17 67	33, 74, 17, 5, 30, 23	42 92	34, 73, 28, 18, 31, 1
18 68	35, 72, 18, 4, 30, 25	43 93	36, 71, 27, 9, 31, 13
19 69	37, 69, 1, 7, 14, 28	44 94	38, 70, 32, 27, 17, 2
20 70	39, 68, 4, 10, 15, 32	45 95	40, 63, 33, 28, 17, 5
21 71	41, 60, 4, 13, 23, 31	46 96	42, 58, 7, 14, 17, 32
22 72	43, 55, 2, 5, 19, 30	47 97	44, 50, 3, 7, 21, 28
23 73	45, 75, 11, 15, 16, 33	48 98	46, 74, 9, 11, 20, 31
24 74	47, 77, 2, 6, 17, 26	49 99	48, 76, 9, 11, 20, 31
25 75	49, 79, 1, 5, 16, 25	50 100	50, 78, 5, 8, 18, 29

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

22. Визначите місце ринку цінних паперів у фінансовому ринку України.
23. Назвіть відмінності між фондовим ринком та ринком цінних паперів, між ринком капіталів і грошовим ринком цінних паперів.
24. Назвіть мету, з якою виходять на ринок цінних паперів різні його учасники: емітенти, інвестори, держава, професійні учасники, або здійснюють інші господарські операції з цінними операціями.
25. Визначте основні законодавчі акти, що регулюють порядок обертання цінних паперів на Україні.
26. Дайте визначення цінного паперу, наведене законодавстві України. Про посвідчення яких прав тут йдеться мова ?
27. Які види цінних паперів можуть обертатися в Україні ?
28. Назвіть основні ознаки цінного паперу.
29. Назвіть основні характеристики цінних паперів як різновиду майна, яким може володіти суб'єкти господарювання.
30. Наведіть основні класифікаційні ознаки групування цінних паперів.
31. Дайте загальну характеристику пайові цінних паперів.
32. У чому особливості випуску та обертання боргових цінних паперів ?
33. Дайте характеристику іпотечних та приватизаційних цінних паперів.
34. У чому відмінності видів основних цінних паперів від похідних ?
35. Дайте поняття емісійного цінного паперу. Про сукупність яких прав йдеться мова в даному визначенні ?
36. Як здійснюється передача іменних паперів ? Пред'явницьких? Ордерних ?
37. Назвіть дві форми випуску емісійних цінних паперів ?
38. Як здійснюється перехід прав власності на цінний папір ?
39. Охарактеризуйте особливості розміщення і обертання цінних паперів.
40. Дайте поняття доходу і прибутковості по цінних паперах, поточного й кінцевого доходу, поточної і кінцевої прибутковості.
41. Дайте характеристику основних способів використання цінних паперів як об'єктів інвестування.
42. Яку мету можуть мати суб'єкти господарювання при вкладанні грошових коштів в пайові цінні папери ?
43. Охарактеризуйте боргові та іпотечні цінні папери як об'єкт інвестування.
44. Дайте визначення сутності акції як різновиду цінних паперів.
45. Який взаємозв'язок вартості акцій із статутним капіталом і активами підприємства ?
46. Перерахуйте форми випуску акцій.
47. Назвіть перелік осіб, які можуть бути утримувачами акцій.
48. Охарактеризуйте властивості акцій.
49. Які права акція надає своєму власникові ?
50. Назвіть способи групування акцій.
51. Які документи підтверджують права власності на звичайні акції ?

52. Охарактеризуйте особливості привілейованих акцій.
53. Які вартісні оцінки акцій використовують для ухвалення інвестиційних рішень в процесі аналізу ринку цінних паперів?
54. Назвіть чинники, що впливають на прибутковість акцій.
55. Назвіть найважливіші відмінності між привілейованими та звичайними акціями, використовуючи наступні критерії: терміни випуску, майнові і немайнові права, порядок і вид отримуваного доходу, джерела виплати дивідендів.
56. Дайте поняття статутного капіталу. Що і кому він гарантується ?
57. Хто ухвалює рішення про виплату дивідендів?
58. Назвіть джерела виплати дивідендів.
59. Виплата дивідендів по звичайних акціях — це право або обов'язок акціонерного товариства ?
60. Назвіть відмінності між номінальною і емісійною вартістю акції, балансовою і ринковою, ринковою і ліквідаційною. У чому відмінності в ліквідаційної вартості звичайної та привілейованою акції ?
61. Які елементи обігу акцій є принциповими для організації бухгалтерського та податкового обліку операцій з акціями ?
62. Охарактеризуйте особливості бухгалтерського обліку акцій у інвестора.
63. Назвіть особливості відображення в бухгалтерському обліку акціонера операцій з придбання акцій.
64. Назвіть особливості визнання об'єктів інвестування як асоційованих або дочірніх підприємств.
65. Охарактеризуйте відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з акціями.
66. Визначить загальну методику податкового обліку операцій з акціями.
67. Дайте визначення облігації. Які майнові права отримує набувальник облігації ?
68. Якими законодавчо-нормативними актами регламентується випуск та обертання облігацій ?
69. Визначить фундаментальні властивості облігацій як різновиду цінного паперу.
70. У яких випадках підприємства вдаються до емісії облігацій ?
71. Сформулюйте основні класифікаційні ознаки групування облігацій.
72. Визначить особливості облігаційної позики виходячи із різних видів класифікації облігацій.
73. Визначить особливості облігаційного займу, які впливають на порядок організації бухгалтерського та податкового обліку.
74. Охарактеризуйте чинники, що роблять вплив на вартість облігацій.
75. Сформулюйте випадки застосування різних видів вартості (ціни) облігацій.
76. Що є доходом по облігації ? Які види доходів можуть отримувати власники облігацій ?

77. Охарактеризуйте особливості бухгалтерського обліку наявності та руху облігацій у інвестора.

78. Дайте визначення сутності ефективної ставки відсотку. Охарактеризуйте методику розрахунку такого показника.

79. На яких рахунках здійснюється відображення в обліку у інвестора наявності та рух облігацій ?

80. Визначить особливості бухгалтерського обліку облігацій у емітента.

81. Сформулюйте методику податкового обліку процесу придбання облігацій.

82. Визначить правила податкового обліку процентів за облігаціями.

83. Дайте визначення сутності поняття «вексель».

84. Сформулюйте перелік основних законодавчих актів, що регулюють обіг векселів в Україні.

85. Охарактеризуйте вексель як різновид цінних паперів. У чому його особливості ?

86. Назвіть основні ознаки векселя.

87. Дайте характеристику видів векселів.

88. Чим простій вексель відрізняється від переказного?

89. Хто є суб'єктами вексельного обігу ?

90. Як відбувається обіг векселів?

91. Назвіть та дайте характеристику суб'єктів вексельного обігу.

92. Назвіть перелік обов'язкових реквізитів векселів. Чим порядок заповнення простих векселів відрізняється від правил визначених для переказних векселів ?

93. Визначить сутність поняття «індосамент векселі».

94. Охарактеризуйте суб'єктів процесу індосаменту векселів.

95. Визначить основні вимоги до індосаменту.

96. Сформулюйте загальну методику бухгалтерського обліку видачі векселів емітентом.

97. Сформулюйте порядок відображення в бухгалтерському обліку придбання векселів.

98. Визначить правила бухгалтерського обліку індосаменту векселів.

99. У чому полягають особливості відображення в обліку процесу викупу векселів ?

100. Яким чином проводиться податковий облік операцій з векселями?

ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ З КУРСУ «ОБЛІК ЦІННИХ ПАПЕРІВ»

Завдання № 1

Відобразити наведені господарські операції в бухгалтерському обліку.

Господарські операції:

а) Придбана частка (80%) у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю шляхом перерахування грошових коштів в сумі 80 000 грн.

б) Придбана частка (15 %) у статутному капіталі підприємства, яке є пов'язаною стороною, шляхом перерахування коштів з поточного рахунку в сумі 50 000 грн.

в) Придбана частка (10 %) у статутному капіталі підприємства, яке не є пов'язаною стороною, шляхом передачі довгострокового векселя. Теперішня вартість векселю – 32 000 грн.

г) Придбання акцій, які вільно котуються на ринку (менше 5% участі, непов'язана сторона) з метою перепродажу за рахунок короткострокових депозитних сертифікатів

д) Придбання довгострокових інвестицій у торговця цінними паперами шляхом передачі поточних фінансових інвестицій (ринкова вартість переданих інвестицій – 30 000 грн., оцінка на попередню звітну дату – 40 000 грн).

е) Придбання довгострокових фінансових інвестицій шляхом внеску автомобіля (ринкова вартість автомобіля – 25 000 грн., залишкова вартість – 15 000,0, держмити та інші обов'язкові платежі – 5 000,0).

ж) Придбання довгострокових облігацій за грошові кошти – 100 000,0 (Комісійна винагорода посередника – 10 000,0 грн.)

Завдання № 2

Підприємство “МАМА” 2 січня 2011 р. придбало частку в розмірі 30% у власному капіталі підприємства “ДОЧКА” за 150 000 грн.

Підприємство “ДОЧКА” – це асоційоване підприємство щодо підприємства “МАМА”, оскільки частка участі інвестора вища 25%, але менша 50%. Для обліку таких інвестицій використовується метод обліку участі в капіталі.

За результатами діяльності підприємства “ДОЧКА” у 2011 році отримана така інформація:

Власний капітал	Код рядка Балансу	На 01.01.2011 р.	На 31.12.2011р.
1	2	3	4
Статутний капітал	300	500,0	500,0
Інший додатковий капітал	330	100,0	150,0
Резервний капітал	340	25,0	25,0
Нерозподілений прибуток	350	300,0	400,0
Усього за розділом I	380	925,0	1 075,0

Крім того, є така додаткова інформація щодо змін, які відбулись за статтями власного капіталу підприємства “ДОЧКА”:

- 1) інший додатковий капітал підприємства “ДОЧКА” (ряд.330 Балансу) зріс за рахунок безоплатно отриманих необоротних активів в сумі 50 000 грн.;
- 2) чистий прибуток підприємства “ДОЧКА” за 2011р. становив 100 000 грн. (ряд. 350 Балансу);
- 3) за результатами діяльності підприємства “ДОЧКА” у 2011 р. зборами акціонерів були оголошені дивіденди до виплати в сумі 20 000 грн. ;
- 4) у складі нерозподіленого прибутку на 31.12.2011 р. є прибуток від реалізації товарів підприємством “ДОЧКА” підприємству “МАМА” в сумі 5 000 грн.;
- 5) товари, придбані підприємством “МАМА” у його асоційованого підприємства “ДОЧКА” не були реалізовані у 2011 р.

Необхідно:

- визначити собівартість фінансової інвестиції;
- відобразити в бухгалтерському обліку процес перегляду собівартості фінансової інвестиції.

Завдання № 3

За результатами фінансово-господарської діяльності за 2011 р. Публічне акціонерне товариство «Агроекопостачання» склало фінансову звітність відповідно до МСФЗ, переведену в іноземну валюту (табл. 2 і 3).

Необхідно порівняти вимоги ПБО та МСФЗ щодо складання фінансової звітності та сформулювати основні відмінності між ними. Оформити результати у вигляді таблиці.

Таблиця 2 – Публічне акціонерне товариство «Агроекопостачання»
Балансовий звіт на 31 грудня 2011 р.
(у тисячах грошових одиниць)

Стаття	Примітки	2011 р.	2010 р.
Активи			
Необоротні активи			
Основні засоби	7	56005	52243
Незавершене будівництво	8	38878	17307
Нематеріальні активи	9	147	206
Довгострокова дебіторська заборгованість	10	402	331
Фінансові інвестиції		1134	–
Відстрочені податкові активи	11	798	1741
		97364	71828
Оборотні активи			
Запаси	12	4282	2580
Торговельна дебіторська заборгованість	13	29231	25153
Попередні оплати та інші оборотні активи	14	12402	7849
Грошові кошти та їх еквіваленти	15	40401	41042
		86316	76624
Усього активи		183680	148452
Зобов'язання і власний капітал			
Власний капітал			
Статутний фонд		21310	21310
Нерозподілений прибуток та фонди		135723	109719
Усього капітал		157033	131029
Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові зобов'язання з фінансового лізингу	16		3810
			3810
Короткострокові зобов'язання			
Торговельна кредиторська заборгованість	17	6530	644
Поточна частина зобов'язань за фінансовим лізингом	16	3564	3844
Інші короткострокові зобов'язання	18	16553	9125
		26647	13613
Усього зобов'язання		26647	17423
Усього зобов'язання і власний капітал		183680	148452

Таблиця 3.

Публічне акціонерне товариство «Агроекопостачання»
Звіт про сукупний прибуток за рік, що закінчився 31 грудня 2011 р.
(у тисячах грошових одиниць)

Стаття	Примітки	2011 р.	2010 р.
Доходи від реалізації	19	166236	147820
Собівартість реалізації	20	(103122)	(82106)
Валовий прибуток		63114	65714
Інші операційні доходи	21	873	2923
Загальні та адміністративні витрати	22	(4270)	(3996)
Витрати на збут	23	(6473)	(4717)
Інші операційні витрати	24	(11825)	(8912)
Прибуток від операційної діяльності		41419	51012
Фінансові доходи		881	925
Фінансові витрати		(424)	(1258)
Чистий дохід (збиток) за курсовими різницями		(3219)	1850
Прибуток до оподаткування		38657	52529
Податок на прибуток	11	(12610)	(13048)
Чистий прибуток		26047	39481
Інший сукупний дохід		(42)	217
Прибутки (збитки), що виникають від перерахунку фінансової звітності в іншу валюту подання		(42)	217
Разом сукупний прибуток за період		26005	39698

Завдання № 4

Підприємство оголосило про розподіл прибутку на користь власників.

Акціонеру А належить 12000 грн. як дивіденди.

Керівництво підприємства і власник А приходять до угоди про те, що виплата дивіденду буде здійснена шляхом передачі власникові запасів підприємства.

Балансова вартість цих запасів в обліку підприємства складає 8500 грн.

Як відобразити передачу запасів власникові А в обліку підприємства?

Завдання № 5

За рішенням зборів акціонерів було прийнято рішення про додатковий випуск акцій ПАТ. Один із акціонерів (юридична особа) в оплату вартості акцій передає ПАТ легковий автомобіль.

Узгоджена між акціонерами вартість авто складає 100 000 грн. При реєстрації авто в ДАІ зажадали експертну оцінку для визначення бази для нарахування 3 % збору до пенсійного фонду. Експертна оцінка склала 110 000 грн. Випуск автомобіля датований 2006 роком.

Відобразити в бухгалтерському обліку ПАТ (емітента акцій) та акціонера факту отримання авто та додаткові витрати, пов'язані з реєстрацією автомобілю.

Завдання № 6

Підприємство отримало від акціонера безпроцентну позику в сумі 2000 тис. грн. на термін 2 року.

Ставка дисконтування визначена в 10 %.

Необхідно:

- 1) визначити справжню вартість отриманої позики.
- 2) відобразити операцію отримання такої позики в обліку.

Завдання № 7

У лютому 2012 року ухвалено рішення виплатити дивіденди своєму засновникові (фізлицу) за підсумками 2011 р. Тоді ж були виплачені дивіденди в сумі 10 000 грн.

Необхідно:

- А) відобразити в бухгалтерському та податковому обліку цю господарську операцію;
- Б) визначити розмір податку з доходів фізичних осіб.

Завдання № 8

У II кварталі 2011 р. на користь материнського підприємства «Альфа» були нараховані і перераховані його дочернім підприємством-резидентом дивіденди в сумі 10 000 грн.

У материнського підприємства «Альфа» облік фінансових інвестицій в дочірнє підприємство ведеться за методом участі в капіталі. Відособлених підрозділів у підприємства «Альфа» немає.

Підприємство «Альфа» у свою чергу нарахувало в II кварталі 2011 р. на користь власників дивіденди в сумі 40 000 грн., з них:

- 15 000 грн. – на користь юридичних осіб.
- 25000 грн. – на користь фізичних осіб.

Відобразити операції, пов'язані з отриманням і виплатою дивідендів в II кварталі 2011 року в бухгалтерському і податковому обліку.

Завдання № 9

Учасниками ТОВ є юридичні особи (60 % і 40 %).

Загальними зборами учасників товариства ухвалено рішення про виплату дивідендів в сумі 50 000 грн. Дивіденди виплачуються:

- 1) 25 000 грн. у вигляді частин, емітованих підприємством, при цьому співвідношення частин власників в статутному фонді ТОВ не змінюється;
- 2) 25 000 грн. грошовими коштами з розрахункового рахунку.

Відобразити в бухгалтерському та податковому обліку цю господарську операцію.

Завдання № 10

ЗАТ «Гама» має розмір статутного фонду 1 000 000 грн. Емісійна вартість розташовуваних акцій 1050000 грн. Відомість аналітичного обліку може мати такий вигляд (таблиця).

Інвестори	Доля у СФ		Емісійна вартість
	%	Грн.	Грн.
ТЗОВ «Альфа»:	30	300000	315000
ВАТ «Бета»:	40	400000	420000
Іваненко Г.П.	20	200000	210000
Слуцький Б.С.	10	100000	105000
Всього	100	1000000	1050000

За наслідками звітного року було прийнято рішення про сплату дивідендів у розмірі 100 000,0 грн.

Необхідно:

- а) відобразити в обліку процес формування власного капіталу підприємства;
- б) відобразити в обліку процес нарахування та розподілу дивідендів;
- в) визначити розмір податків, що будуть сплачені емітентом та інвесторами наслідок виплати (отримання) дивідендів.

Завдання № 11

01.07.20__ р. акціонерне товариство «Альфа» придбало 100 шт. 8% -х облігацій номіналом 100,0 грн кожна строком на 5 років.

Відсотки сплачуються 30 червня та 31 грудня щороку в сумі 400 грн. Річний обліковий період закінчується 31 грудня.

А) Інвестиції в облігації придбано за номіналом 100 грн.

Б) Інвестиції в облігації придбано з дисконтом 98,0 грн кожна. Загальна вартість інвестицій – 9 800 грн. Сума дисконту 200 грн.

В) Облігації придбано з премією 104 грн кожна. Загальна вартість інвестицій – 10 400 грн. Сума премій – 400 грн.

Необхідно:

- А) відобразити в бухгалтерському обліку операцію з придбання облігацій;
- Б) Визначити балансову вартість облігацій на дату балансу.

Завдання № 12

Підприємство в червні 2012 року розмістило (продало) за номінальною вартістю облігації на суму 1,3 млн. грн.

Витрати, пов'язані з випуском і розміщенням облігацій (державний збір, комісійні андеррайтеру і т.д.), склали 30 000 грн. Відповідно до умов випуску,

відсотки нараховують і виплачують наприкінці кожного кварталу з розрахунку 6 % від номінальної вартості. Термін погашення — 15 січня 2015 року.

Необхідно:

А) відобразити в бухгалтерському обліку операцію з емісії облігацій;

Б) Визначити балансову вартість облігацій на дату балансу. **Завдання № 13**

01.07.2000 р. акціонерне товариство «Альфа» придбало 100 шт. 8%-х облігацій номіналом 100 грн кожна строком на 5 років. Відсотки сплачуються 30 червня та 31 грудня щороку в сумі 400 грн. Річний обліковий період закінчується 31 грудня.

Ситуація 1: Інвестиції в облігації придбано за номіналом 100 грн.

Ситуація 2: Інвестиції в облігації придбано з дисконтом 98 грн кожна. Загальна вартість інвестицій — 9800 грн. Сума дисконту 200 грн.

Ситуація 3: Облігації придбано з премією 104 грн кожна. Загальна вартість інвестицій — 10400 грн. Сума премій — 400 грн.

Показати операції на рахунках обліку.

Завдання № 14

В 4-му кварталі 2008 року акціонерним товариством — емітентом (платником податку на прибуток, далі — емітент) було викуплено 2000 акцій за 5000,00 грн. (без ПДВ) власної емісії у першого їхнього власника (номінальна вартість викуплених акцій — 5000,00 грн.). У цьому ж кварталі викуплені акції емітент перепродав юридичній особі за грошові кошти за безготівковим розрахунком за ціною:

варіант (1) — 2,50 грн./акц.;

варіант (2) — 2,00 грн./акц. (при цьому кредитове сальдо субрахунку 421 на дату здійснення перепродажу становить 1000,00 грн.);

варіант (3) — 3,00 грн./акц.

Відобразити ці господарські операції в бухгалтерському обліку.

Завдання № 15

Підприємство-емітент у січні минулого року випустило процентні облігації загальною номінальною вартістю 15 000 000 грн. і терміном обертання 2 роки. Відповідно до умов випуску відсотки нараховують і виплачують наприкінці кожного півріччя, а їхній розмір визначають як 12% від номінальної вартості, переліченої в долари США за офіційним курсом, установленому НБУ на день реєстрації емісії. Витрати, пов'язані з емісією і розміщенням — 30000грн., фактична ціна продажу — 1550000 грн.

У серпні того ж року підприємство — емітент викупило в інвесторів частину випущених облігацій номінальною вартістю 300000грн. за фактичною собівартістю 315000грн. Однак у 1-му кварталі наступного року половина раніше викуплених облігацій була продана (доход склав 158000грн.), а друга половина залишилася в емітента аж до погашення.

Необхідно:

- А) відобразити в бухгалтерському обліку операцію з емісії облігацій;
- Б) Визначити балансову вартість облігацій на дату балансу.

Завдання № 16

20 березня поточного року підприємство придбало на вторинному ринку цінних паперів пакет процентних облігацій кількістю 10000 шт. за ціною 0,5 грн. за штуку при номінальній вартості 0,55 грн. Витрати на придбання 100 грн. Облігації будуть погашені емітентом через рік.

За станом на 31 березня ринковий курс облігацій склав 0,7 грн., а за станом на 30 червня – 0,6 грн. Облігації були продані інвестором у липні поточного року за ціною 0,59 грн. за штуку. Відсотки виплачує емітент щокварталу в розмірі 5% від номінальної вартості.

Необхідно:

- А) відобразити в бухгалтерському обліку операцію з придбання облігацій;
- Б) Визначити балансову вартість облігацій на дату балансу.

Завдання № 17

Підприємство розмістило облігації на суму 1200000 грн. із премією 40000 грн. Умови реалізації і погашення зазначені в попередньому завданні.

Розрахувати ефективну ставку відсотка (ЕСВ) і оформити бухгалтерські проводки.

Завдання № 18

Компанія для залучення позикового капіталу випустила облігації номіналом 100 грн у кількості 1000 штук з терміном погашення три роки. Процентна ставка за облігаціями становить 10 % річних (вона ж і є ефективна). Облігації продано за ціною 95 грн за штуку.

Відбити приведені операції в обліку.

Завдання № 19

Компанія для залучення позикового капіталу випустила облігації номіналом 100 грн у кількості 1000 штук із терміном погашення три роки. Процентна ставка за облігаціями становить 10% річних (вона ж і є ефективна). Облігації продано за ціною 105 грн за штуку.

Відбити в бухгалтерському обліку приведені операції.

Завдання № 20

10.12 поточного року інвестор у емітента, які не є стосовно нього пов'язаною стороною, придбаває:

– короткострокові процентні, дисконтні і цільові облігації, терміном погашення через 9 місяців у кількості 100 шт. та номінальною вартістю – 60 000,0 грн./ шт., ;

— довгострокові процентні облігації у кількості — 1000 шт., термін погашення яких через 10 років і один місяць. Номінальна вартість облігацій 100 000,0 грн./ шт.

Згідно з умовами договору купівлі-продажу інвестору представлена знижка на покупку у розмірі 10 % від вартості цінних паперів, що він набуває.

Процентна ставка за облігаціями становить 10 % річних (вона ж і є ефективною).

Необхідно:

а) відобразити в податковому та бухгалтерському обліку процес придбання інвестором на первинному ринку цінних паперів;

б) визначити балансову вартість придбаних облігацій з метою їх відображення у балансі за наслідками поточного року;

в) відобразити в обліку процес отримання доходів по облігаціях та їх погашення.

Завдання № 21

Підприємство в червні 2006 року розмістило (продало) за номінальною вартістю облігації на суму 1,3 млн. грн. Витрати, пов'язані з випуском і розміщенням облігацій (державний збір, комісійні андеррайтеру і т.д.), склали 30000 грн. Відповідно до умов випуску, відсотки нараховують і виплачують наприкінці кожного кварталу з розрахунку 6 % від номінальної вартості. Термін погашення — 15 січня 2007 року.

Завдання № 22

За підсумками року збори засновників Товариства прийняли рішення про виплату дивідендів у сумі 5000грн. Дивіденди нараховані, при виплаті утримано податок, виплата зроблена через касу.

Відбити приведені операції в обліку.

Завдання № 23

Підприємство-емітент у січні минулого року випустило процентні облігації загальною номінальною вартістю 15000000 грн. і терміном обертання 2 роки. Відповідно до умов випуску відсотки нараховують і виплачують наприкінці кожного півріччя, а їхній розмір визначають як 12% від номінальної вартості, переліченої в долари США за офіційним курсом, установленому НБУ на день реєстрації емісії. Витрати, пов'язані з емісією і розміщенням — 30000грн., фактична ціна продажу — 1550000 грн.

У серпні того ж року підприємство — емітент викупило в інвесторів частину випущених облігацій номінальною вартістю 300000грн. за фактичною собівартістю 315000грн. Однак у 1-му кварталі наступного року половина раніше викуплених облігацій була продана (доход склав 158000грн.), а друга половина залишилася в емітента аж до погашення.

Відбити приведені операції в обліку.

Завдання № 24

Підприємство А одержує від підприємства Б у сплату за товар простий, безпроцентний вексель третьої особи номіналом 12 000,0 грн. при договірній вартості поставки 10 000,0 грн. (в т.ч. ПДВ)

Потім підприємство А розраховується цим векселем за товар, придбаний у підприємства В договірною вартістю 12 000,0 грн. (в т.ч. ПДВ).

Необхідно:

а) відобразити в обліку господарські операції, що відбулися між підприємствами А, Б, В.

б) визначити величину прибутку, що отримали підприємства А та В від вищенаведених операцій.

Завдання № 25

10.12 поточного року інвестор у емітента, які не є стосовно нього пов'язаною стороною, придбаває:

– короткострокові процентні, дисконтні і цільові облигації, терміном погашення через 9 місяців у кількості 100 шт. та номінальною вартістю – 60 000,0 грн./ шт., ;

– довгострокові процентні облигації у кількості – 1000 шт., термін погашення яких через 10 років і один місяць. Номінальна вартість облигацій 100 000,0 грн./ шт.

Згідно з умовами договору купівлі-продажу інвестору представлена знижка на покупку у розмірі 10 % від вартості цінних паперів, що він набуває.

Процентна ставка за облигаціями становить 10 % річних (вона ж і є ефективною).

Необхідно:

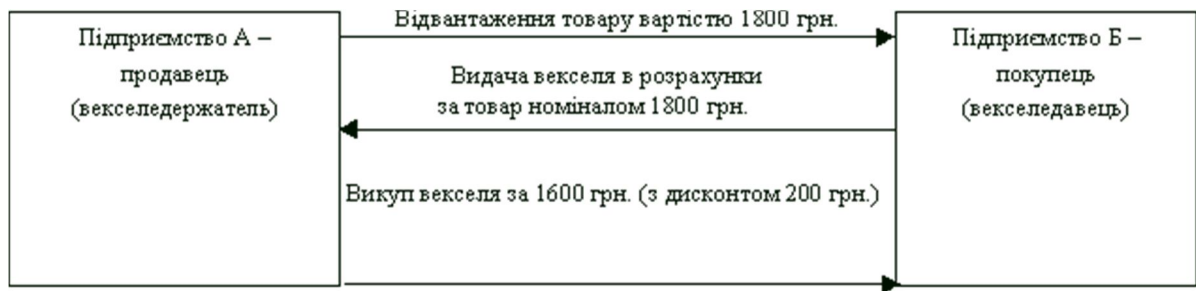
а) відобразити в податковому та бухгалтерському обліку процес придбання інвестором на первинному ринку цінних паперів;

б) визначити балансову вартість придбаних облигацій з метою їх відображення у балансі за наслідками поточного року;

в) відобразити в обліку процес отримання доходів по облигаціях та їх погашення.

Завдання №26

Підприємство А (продавець) відвантажило підприємству Б (покупцю) товар вартістю 1800 грн. (у тому числі ПДВ), за який підприємство Б розрахувалося векселем номіналом 1800 грн. Згодом підприємство Б (векседавець) викупує виданий вексель із дисконтом 200 грн., тобто за 1600 грн.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському та податковому обліку.

б) визначити величину прибутку, що отримали підприємства А та В від вищенаведених операцій.

Завдання №27

Було проведено такі операції:

- підприємство А реалізувало підприємству Б товари на суму 1200 грн. (у тому числі ПДВ – 200 грн.);
- підприємство Б реалізувало підприємству В послуги на суму 2400 грн. (у тому числі ПДВ – 400 грн.).

У зв'язку з виникненням заборгованостей підприємством Б було прийнято рішення видати підприємству А переказний вексель на суму 1200 грн. із зазначенням як платника за цим векселем підприємства В.

Відобразити в обліку наведену операцію.

Завдання №28

Підприємство А реалізує підприємству Б товари на суму 1200 грн. (у тому числі ПДВ – 200 грн.). У розрахунок за ці товари підприємство Б видає простий вексель з погашенням протягом 6 місяців.

Ситуація А. Договір первісно передбачає вексельну форму розрахунків.

Ситуація Б. грошовий договір купівлі–продажу товарів шляхом додаткової угоди (підписаної після відвантаження товару) трансформується в договір із вексельною формою розрахунків. Після чого, власне, і видається вексель.

Примітка. у продавця товарів облік в обох ситуаціях буде однаковий, оскільки він не залежить від форми договірних відносин.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському та податковому обліку.

Завдання №29

Підприємством «Амадеус» було проведено такі операції:

- підприємство А реалізувало підприємству Б товари на суму 1200 грн. (у тому числі ПДВ – 200 грн.);
- підприємство Б реалізувало підприємству В товари на суму 2400 грн. (у тому числі ПДВ – 400 грн.).

У зв'язку з виникненням заборгованостей підприємством Б було прийнято рішення видати підприємству А переказний вексель на суму 1200 грн. із зазначенням як платника за цим векселем підприємства В.

Обидва договори купівлі-продажу первісно передбачали вексельну форму розрахунків.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському та податковому обліку.

Завдання №30

Підприємство «Альфа» поставило товар підприємству «Бета» на суму 18 000,0 грн., в т.ч. ПДВ – 3 000,0 грн. Підприємство «Бета» за умовами договору розрахувалося шляхом індосаменту простого векселя підприємства «Дельта», отриманого раніше від підприємства «Гамма» за відвантажені телевізори номіналом 18 000,0 грн. з терміном погашення 9 місяців.

У встановлений термін підприємством «Альфа» вексель був пред'явлений до оплати підприємству «Дельта» і погашений за номіналом.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському та податковому обліку.

Завдання №31

Товариство з обмеженою відповідальністю має двох учасників (А, Б), яким належать частки в розмірі 1250 тис. грн. і 2500 тис. грн., а також викуплену частку третього учасника (В) у розмірі 3500 тис. грн.

За підсумками звітного кварталу ТОВ вирішило спрямувати на виплату дивідендів 500 тис. грн.

Необхідно:

а) Розрахувати суму дивідендів, що підлягають виплаті кожному з учасників ТОВ (розрахунок представити в формі таблиці).

Учасник	Розмір внеску, тис. грн.	Частка в загальній сумі оплаченого статутного капіталу, %	Сума належних дивідендів, тис. грн.
Разом			

б) Відобразити в обліку процес нарахування та виплати дивідендів.

в) Визначити розмір податку на прибуток та податку з доходів фізичних осіб внаслідок нарахування та виплати дивідендів.

Завдання №32

Підприємство «Б» в розрахунок за отриману від підприємства «А» продукцію вартістю 1200 грн. (у тому числі ПДВ – 200 грн.) видало йому

простий вексель номіналом 1200 грн. Після чого підприємство «Б» викупує виданий вексель за 1000 грн.

Відобразити наведену господарську операцію в бухгалтерському та податковому обліку.

Завдання №33

Було проведено такі операції:

– підприємство А реалізувало підприємству Б товари на суму 1200 грн. (у тому числі ПДВ – 200 грн.);

– підприємство Б реалізувало підприємству В послуги на суму 2400 грн. (у тому числі ПДВ – 400 грн.).

У зв'язку з виникненням заборгованостей підприємством Б було прийнято рішення видати підприємству А переказний вексель на суму 1200 грн. із зазначенням як платника за цим векселем підприємства В.

Відобразити в обліку наведену операцію.

Завдання №34

ЗАТ «Гама» має розмір статутного фонду 1 000 000 грн. Емісійна вартість розташовуваних акцій 1050000 грн. Відомість аналітичного обліку може мати такий вигляд (таблиця).

Інвестори	Доля у СФ		Емісійна вартість
	%	Грн.	Грн.
ТзОВ «Альфа»:	30	300000	315000
ВАТ «Бета»:	40	400000	420000
Іваненко Г.П.	20	200000	210000
Слущкий Б.С.	10	100000	105000
Всього	100	1000000	1050000

За наслідками звітного року було прийнято рішення про сплату дивідендів у розмірі 100 000,0 грн.

Необхідно:

а) відобразити в обліку процес формування власного капіталу підприємства;

б) відобразити в обліку процес нарахування та розподілу дивідендів;

в) визначити розмір податків, що будуть сплачені емітентом та інвесторами наслідок виплати (отримання) дивідендів.

Список літератури

1. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23.02.2006 р. № 3480–IV
2. Закон України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні» від 10.12.1997 р. № 710/97–ВР
3. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» від 30.10.1996 р. № 448/96–ВР
4. Цивільний кодекс України
5. Господарський Кодекс України
6. Податковий кодекс України
7. Женевська конвенція 1930 року, що встановлює Уніфікований закон про переказний і простий векселі
8. Женевська конвенція 1930 року про врегулювання деяких колізій законів про переказні векселі і прості векселі
9. Женевська конвенція 1930 року про гербовий збір щодо переказних векселів і простих векселів
10. Закон України «Про приєднання України до Женевської конвенції 1930 року, якою введений Уніфікований закон про переказні векселі і прості векселі» від 06.07.99 р. № 826–XIV
11. Закон України «Про приєднання України до Женевської конвенції 1930 року про врегулювання деяких колізій законів про переказні векселі і прості векселі» від 06.07.99 р. № 827–XIV
12. Закон України «Про приєднання України до Женевської конвенції 1930 року про гербовий збір щодо переказних векселів і простих векселів» від 06.07.99 р. № 828–XIV
13. Закон України «Про обіг векселів в Україні» від 05.04.2001 р. № 2374–III
14. Закон України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)» від 15.03.01 р. № 2299–III
15. Закон України «Про платіжні системи і переказ коштів в Україні» та інші нормативні акти України, прийнятих відповідно до названих законів
16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2000 р. № 91
17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. № 559
18. Гольцберг М.А. Акционерные общества. Фондовая биржа. Операции с ценными бумагами. –К.:Текст, 1992.
19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс»
20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 р. № 87
21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.05.1999 р. №137
22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції»,

- затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2000 р. № 91
23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. № 559
 24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств», затвердженого наказом Мінфіну України від 07.07.99 р. № 163
 25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20 «Консолідована фінансова звітність»
 26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 24 «Прибуток на акцію», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 16.07.2001 р. № 344
 27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 34 «Платіж на основі акцій», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30.12.2008 р. № 1577 (набирає чинності з 01.01.2010 р.)
 28. МСФО 32 «Фінансові інструменти: розкриття та подання»
 29. МСБО 33 «Прибуток на акцію»
Конспект лекцій з дисципліни «Облік цінних паперів» (для студентів 5 курсу денної і 6 курсу заочної форм навчання студентів спеціальності 7.03050901 – Облік і аудит) [Електроний ресурс]/ О.Є. Власова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова: Харків : – ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. – 2016. – 129 с. – Режим доступу : <http://eprints.kname.edu.ua/>
 - 30.

Навчальне видання

Методичні вказівки до практичних занять, самостійного вивчення та виконання контрольної роботи навчальної дисципліни «Облік цінних паперів»
(для студентів 5 курсу денної та 6 курсу заочної форм навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» зі спеціальності підготовки
7.03050901 – Облік і аудит)

Укладач: **ВЛАСОВА Олена Євгенівна**

Відповідальний за випуск Т. В. Момот

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання І. В. Волосожарова

План 2015, поз 294м

Підп. до друку 01.03.2016
Друк на ризографі
Тираж 50 пр.

Формат 60×84/1/16
Ум. друк. арк. 2,2
Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12 Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kuame.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4705 від 28.03.2014 р.